

АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИANALYSIS OF INNOVATION POLICY IN THE CONTEXT
OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE

УДК 338.924

DOI: <https://doi.org/10.32843/bses.58-9>**Омельяненко В.А.**

к.е.н., доцент, докторант,
доцент кафедри бізнес-економіки
та адміністрування
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка;
Інститут економіки промисловості
Національної академії наук України
Ковтун Г.І.
старший викладач кафедри
бізнес-економіки та адміністрування
Сумський державний педагогічний
університет імені А.С. Макаренка

Omelyanenko Vitaliy

Sumy State Pedagogical University
named after A.S. Makarenko
Institute of Industrial Economics
of National Academy of Sciences
of Ukraine

Kovtun Galina

Sumy State Pedagogical University
named after A.S. Makarenko

На сучасному етапі економічного розвитку в умовах переходу провідних країн світу до постіндустріального суспільства, що характеризується стійким зростанням інноваційних процесів і обсягів виробництва наукомісткої продукції, основою сталого розвитку національних економік є інновації. Метою статті є дослідження тенденцій реалізації та визначення головних ознак інновацій як основи сталого розвитку України. Обґрунтовано, що інновації є важливим чинником сталого розвитку, що має бути враховано в рамках національних політик. Визначено, що Україна демонструє низький рівень розвитку інноваційної діяльності у Глобальному інноваційному індексі. Обґрунтовано напрями зростання інноваційного потенціалу України, а також просування на більш високі позиції країни в міжнародних рейтингах, що можливо досягти за умови проведення цілеспрямованої інноваційної політики з боку держави та проведення реформ у пріоритетних сферах, визначених на основі цілей сталого розвитку.

Ключові слова: інновації, інноваційна економіка, сталий розвиток, національна економіка, політика.

На современном этапе экономического развития в условиях перехода ведущих стран

мира к постиндустриальному обществу, что характеризуется устойчивым ростом инновационных процессов и объемов производства наукоемкой продукции, основой устойчивого развития национальных экономик являются инновации. Целью статьи является исследование тенденций реализации и определение главных признаков инноваций как основы устойчивого развития Украины. Обосновано, что инновации являются важным фактором устойчивого развития, что должно быть учтено в рамках национальных политик. Определено, что Украина демонстрирует низкий уровень развития инновационной деятельности в Глобальном инновационном индексе. Обоснованы направления роста инновационного потенциала Украины, а также продвижения на более высокие позиции страны в международных рейтингах, которые возможно достичь при условии проведения целенаправленной инновационной политики со стороны государства и проведения реформ в приоритетных сферах, определенных на основе целей устойчивого развития.

Ключевые слова: инновации, инновационная экономика, постоянное развитие, национальная экономика, политика.

At the present stage of economic development in the conditions of transition of the leading countries of the world to the postindustrial society that is characterized by steady growth of innovative processes and volumes of production of science-intensive production, innovations are the basis of sustainable development of national economies. The purpose of the article is to study trends in implementation and identify the main features of innovation as the basis for sustainable development of Ukraine. It is justified that innovation is an important factor in sustainable development, which should be taken into account in national policies. It is determined that Ukraine demonstrates a low level of development of innovation in the Global Innovation Index. The directions of growth of Ukraine's innovation potential are substantiated, as well as promotion to higher positions of the country in international rankings, which can be achieved provided a purposeful innovation policy by the state and reforms in priority areas identified on the basis of sustainable development goals. The importance of the system innovation policy is noted, which envisages the introduction of development and approval of a new system of priority directions of science and innovation development, which is focused on achieving the Sustainable Development Goals in detail by technologies or dimensions of sustainable development. In the conditions of limited resources it is necessary to rank specified innovations by priority. It is proposed to solve this problem by conceptualizing the connection between sustainable development and security issues, as a result of which it is possible to determine the most problematic components (current, expected) of the national system «sustainable development – security» through assessment of the current situation and forecasting of sustainable development trends and innovations development. It is substantiated that the state on the basis of the concept of sustainable development should create conditions for its implementation and, accordingly, ensure the development of national economy based on innovations.

Key words: innovation, innovative economy, continuous development, national economy, politics.

Постановка проблеми. На сучасному етапі економічного розвитку в умовах переходу провідних країн світу до постіндустріального суспільства, що характеризується стійким зростанням інноваційних процесів і обсягів виробництва наукомісткої продукції, основою сталого розвитку національних економік є інновації. Починаючи з другої половини ХХ ст. фактором розвитку національних економічних систем у розвинених країнах є позитивна динаміка інноваційної активності. Лідерами у світі за темпами інноваційної діяльності є США, Німеччина, Республіка Корея, Китай, а за Глобальним індексом інновацій у 2020 р. – Швейцарія, Швеція, США, Велика Британія та ін. [1]. Сьогодні питання визначення довгострокової стратегії формування

та розвитку моделі національної економіки, заснованої на інноваціях, є актуальним. За прогнозами фахівців, науково-технічний прогрес як джерело економічного зростання в недалекому майбутньому забезпечуватиме до 90% реального збільшення виробництва (сьогодні це 65–70%) [2, с. 89]. Водночас системних досліджень інтеграції сталого розвитку та інноваційної політики в Україні не проводилося.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження щодо сутності інноваційної діяльності, динаміки, чинників, умов розвитку, фінансового забезпечення та специфіки її реалізації у різних країнах здійснюються як закордонними, так і вітчизняними вченими. Різні аспекти

цієї проблеми подано в наукових працях закордонних учених: Х. Барнета, Дж.М. Кейнса, Р. Нельсона, Н. Розенберга, К. Фрімена, Й. Шумпетера та ін. Проблеми активізації інноваційної діяльності є об'єктом дослідження вітчизняних учених, зокрема в контексті промислового розвитку [2], побудови моделей інноваційного процесу [3] та підвищення ефективності національної інноваційної системи [4]. Водночас варто відзначити, що контекст сталого розвитку майже не розглядається під час управління інноваційними розвитком. Інноваційно-інвестиційну діяльність як основу реалізації концепції сталого розвитку економіки України розглядають Н. Юрчук та В. Вовк [5]. Таким чином, хоча питання інноваційного розвитку є предметом наукового дослідження багатьох учених, залишаються дискусійними питання, пов'язані з дослідженням особливостей становлення інноваційної економіки України в умовах сталого розвитку з реалізацією інноваційного потенціалу, необхідного для забезпечення сталого розвитку країни. Зокрема, в умовах наростання внутрішніх та зовнішніх загроз національній безпеці необхідно є інтеграція змісту програмних документів сталого розвитку [6–9] та інноваційної політики [1; 10–16] у рамках національних пріоритетів [17; 18] та вимірів сталого розвитку [19].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження тенденцій реалізації та визначення головних ознак інновацій як основи сталого розвитку України.

Виклад основного матеріалу дослідження. У кінці ХХ – на початку ХХІ ст. як керівні принципи прогресу світової економіки утвердилися концепція сталого розвитку та модель інноваційного розвитку. Концепція сталого розвитку економіки знайшла своє відображення у міжнародних програмних документах. Так, у 2015 р. у Нью-Йорку відбувся Саміт ООН зі сталого розвитку, на якому Генеральною Асамблеєю ООН був прийнятий підсумковий документ «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року», що являє собою план дій, орієнтований на об'єднання зусиль щодо досягнення економічного зростання й забезпечення екологічної стійкості та соціальної інтеграції. Порядок денний містить 17 цілей у галузі сталого розвитку та 169 пов'язаних із ними завдань і має на меті об'єднання зусиль держав-учасниць для «створення стійкої інфраструктури, сприяння всеосяжній і стійкій індустріалізації та інноваціям». Більше того, інновації визнаються одним із засобів реалізації Порядку денного в галузі сталого розвитку до 2030 р. [8].

Питання науки, технологій, інновацій і розвитку інноваційного потенціалу ставилися на третій Міжнародній конференції з фінансування розвитку (липень 2015 р.), на якій була прийнята Аддис-

Абебська програма дій, в якій було запропоновано застосування нової глобальної системи фінансування з метою залучення й надання ресурсів і технологій, необхідних для стійкого розвитку [8]. Одним із результатів прийняття Порядку денного в галузі сталого розвитку до 2030 р. стало створення механізму сприяння розвитку технологій, покликаною підкріпити заходи державної політики, спрямовані на забезпечення сталого розвитку. Цей механізм базується на взаємодії країн-учасниць, міжнародних організацій, представників приватного сектору тощо. Його мета полягає у забезпеченні координації, узгодженості дій і співпраці в рамках системи ООН у питаннях науки, техніки та інновацій для посилення синергетичного ефекту й підвищення ефективності взаємодії.

У Доповіді ЮНЕСКО з науки до 2030 р. було зазначено, що нині більшість країн незалежно від рівня доходів із метою стимулювання економічного зростання та сприяння сталому розвитку роблять ставку на наукові дослідження та інновації [9].

Сталий розвиток як альтернатива екстенсивному зростанню є світовою проблемою, тому шляхи її розв'язання визначають прогрес цивілізації. Однак розв'язувати цю загальнолюдську проблему має кожна держава, а отже, концепція сталого розвитку повинна бути усвідомлена суспільством та урядовими структурами з метою формування на її основі державної інноваційної політики країни.

Україна підтримала ці ініціативи та приєдналася до глобального процесу забезпечення сталого розвитку й уживає заходи щодо їх реалізації. З метою інтеграції діючих стратегій у рамках більш довгострокової політики в Україні 30 вересня 2019 р. видано Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», в якому до 2030 р. передбачається дотримання таких цілей, як подолання бідності, забезпечення здорового способу життя, екологічної стійкості, якісної освіти, зайнятості, сприяння інноваціям, скорочення нерівності, переходу до раціональних моделей споживання тощо. У ньому визначено питання сталого розвитку за трьома напрямками: соціальний розвиток з акцентом на проблемах здоров'я, старіння населення та міграції, освіти й соціальної нерівності; економічний розвиток з акцентом на питаннях конкурентоспроможності, розвитку технологій, розширення доступу до світових ринків, доступу до ноу-хау й фінансових ресурсів, забезпечення енергетичної безпеки; екологічний розвиток з акцентом на проблемах зміни клімату, транскордонного переміщення небезпечних і шкідливих речовин, ризику спалахів нових захворювань і виснаження природних ресурсів. Передбачається, що ключовою метою інноваційної політики держави є сприяння переходу України до економіки, заснованої на знаннях. При цьому

передбачаються такі заходи: модернізація наукової сфери; створення нових наукових шкіл і реалізація стратегічних програм НДДКР; забезпечення інтеграції в міжнародні процеси; забезпечення відтворення наявних компетентних науково-технічних кадрів [7].

Модель інноваційного розвитку передбачає досягнення економічного розвитку шляхом упродовження у виробництво через інноваційні процеси продуктів інтелектуальної праці: знань, технологій, науково-технічних розробок, а також запровадження ефективних організаційно-управлінських рішень для реалізації прогресивних структурних, насамперед технологічних, зрушень у національній економіці, що має забезпечити її конкурентоспроможність і створити умови для досягнення соціально-економічного ефекту, підвищення соціальних стандартів [4].

Сьогодні 90% знань, котрі має людство у своєму розпорядженні, отримані протягом останніх 30 років. Зростання кількості відкриттів у всіх галузях науки призвело до виникнення нової моделі – економіки знань, де основним ресурсом є людський капітал (до речі, витрати транснаціональних корпорацій на перепідготовку персоналу досягають 25% їхнього бюджету) [16]. Отже, нова якість розвитку може бути досягнута завдяки науці, і саме вона сприятиме переходу від сировинної до високотехнологічної моделі економіки.

Важливим індикатором сталого інноваційного розвитку та показником ефективності здійснення інноваційної політики держави є її місце у глобальних рейтингах. У 2020 р. Україна піднялася порівняно з 2019 р. на дві позиції й посіла 45-е місце серед 131 країни у рейтингу Global Innovation,

Index 2020, котрий ураховує такі параметри, як дослідження, людський капітал, інституції, інфраструктура, розвиток бізнесу, знання і технології, креативність. Динаміку показника Глобального індексу інновацій України за період з 2014–2020 рр. наведено у табл. 1.

Проаналізувавши місце України в рейтингу Глобального індексу інновацій, можна сказати, що воно є досить скромним та асиметричним за складниками (порівняно високий потенціал та низькі інституційні складники). Протягом останніх років спостерігається низький рівень комерціалізації результатів наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, трансферу технологій. Причинами низького показника України є: політична нестабільність, наявна інфраструктура не забезпечує сприятливих умов для створення та впровадження (комерціалізації) розробок, слабкість фінансових ринків і недостатність фінансових ресурсів у інноваторів для створення та впровадження (комерціалізації) розробок, недостатній рівень розвитку інноваційної сфери, зокрема впровадження нововведень, відсутність проникнення інформаційних технологій у виробництво, неналежний захист прав інтелектуальної власності, відсутність комунікації між усіма учасниками інноваційного процесу, значні масштаби зовнішньої трудової міграції та посилення тенденцій переходу тимчасової зовнішньої трудової міграції у постійну форму, відсутність належної кількості інституцій, слабкість державних установ і недостатня підтримка держави.

Отже, зростання інноваційного потенціалу України, а також просування на більш високі позиції країни в міжнародних рейтингах можна досягти

Таблиця 1

Динаміка складників показника Глобального інноваційного індексу України (2014–2020 рр.)

Субіндекси Глобального інноваційного індексу	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	бал	місце 143	бал	місце 141	бал	місце 128	бал	місце 128	бал	місце 126	бал	місце 130	бал	місце 131
Глобальний інноваційний індекс	36,3	63	36,5	64	35,7	56	37,6	50	38,5	43	37,4	47	36,3	45
Інституції	52,9	103	52,8	98	48,7	101	47,9	101	48,1	107	53,9	96	55,6	93
Людський капітал і дослідження	36,6	45	40,4	36	40,8	40	39,6	41	37,9	43	35,6	51	40,5	39
Інфраструктура	27,1	107	26,3	112	32,3	99	39,3	90	38,1	89	36,0	97	33,1	94
Рівень розвитку ринку	45,1	90	43,9	89	42,1	75	43,2	81	42,7	89	43,3	90	42,1	90
Рівень розвитку бізнесу	29,1	87	32,4	78	30,6	73	35,3	51	34,5	46	34,8	47	29,5	64
Результати застосування знань та технологій	38,2	32	36,4	34	34,1	33	32,8	32	36,7	27	34,6	28	35,1	25
Результати творчої діяльності	30,6	77	31,3	75	31	58	35,6	49	36,5	45	33,5	42	29,9	44

Джерело: складено авторами на основі [1; 10–15]

Таблиця 2

Інноваційний вимір Цілей сталого розвитку

Складники виміру	Цілі сталого розвитку																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
<i>Групи технологій</i>																	
Енергоефективні технології			√				√		√				√				
Технології «зеленої» енергії							√		√		√		√				
Ресурсоефективність та поводження з відходами			√						√		√	√			√		
Технології водокористування			√			√					√			√			
<i>Виміри сталого розвитку</i>																	
Людський			√	√													
Економічний								√	√	√	√	√					
Екологічний						√	√						√	√	√		
Соціальний	√	√	√	√	√												
Інституційний	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√	√

Джерело: розроблено авторами на основі [18; 19]

тільки за умов проведення цілеспрямованої інноваційної політики з боку держави, проведення реформ у сферах інфраструктури, інформаційно-комунікаційних технологій, оподаткування та митної політики. Держава повинна здійснити такі заходи в галузі ІТ та технологій:

- затвердження концепції державної політики та формування національної дорожньої карти дослідницьких інфраструктур;
- забезпечення фінансової підтримки пріоритетних напрямів наукових досліджень закладів вищої освіти за результатами їх державної атестації;
- розширення обсягів фінансування та диверсифікація інструментів підтримки молодих учених (грантових, стипендіальних програм тощо) та забезпечення переходу до державної підтримки молодих учених на основі застосування критерію ідентифікації за етапами розвитку наукової кар'єри;
- створення та забезпечення функціонування онлайн-платформи для комунікації між учасниками інноваційного процесу.

Відзначимо важливість системної інноваційної політики, що передбачає розроблення та затвердження нової системи пріоритетних напрямів розвитку науки та інновацій, що орієнтована на досягнення Цілей сталого розвитку за деталізацією за технологіями або вимірами сталого розвитку (табл. 2). В умовах обмежених ресурсів необхідним є ранжування вказаних у табл. 2 інновацій за пріоритетністю. Вирішити це завдання пропонується шляхом концептуалізації зв'язку між сталим розвитком та безпекою, за результатами чого можливо через оцінку поточного стану та прогнозування визначити найбільш проблемні складники (поточні, очікувані) національної системи «сталий розвиток – безпека».

Висновки з проведеного дослідження. Інновації є важливим чинником сталого економічного

розвитку України та головною умовою економічного зростання країни. Сьогодні Україна демонструє низький рівень розвитку інноваційної діяльності, що характеризується тільки 45-м місцем у Глобальному інноваційному індексі та незначною кількістю інноваційно активних підприємств у структурі вітчизняних суб'єктів господарювання.

Основними проблемами, що зумовлюють такий стан інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах, є відсутність мотивації у суб'єктів господарювання щодо здійснення інновацій, нестача коштів, відсутність державної підтримки та фінансування з боку іноземних інвесторів, незлагодженість національного законодавства з питань інноваційного розвитку країни. Держава на засадах концепції сталого розвитку повинна створити умови щодо її реалізації й, відповідно, забезпечити розвиток національної економіки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Dutta S., Lanvin B., Wunsch-Vincent S. Global Innovation Index 2020. Who Will Finance Innovation? 2020. 399 p. URL : https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf (дата звернення: 26.10.2020).
2. Яненко І.Г., Позур С.С., Катаєва О.А. Інноваційна діяльність промислових підприємств України: стан та перспективи розвитку. *Наукові праці. Серія «Економіка»*. 2016. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdues_2016_285_273_17 (дата звернення: 26.10.2020).
3. Гусєв В.О., Мужилко О.О. Парадигма сталого інноваційного розвитку України. *Економіка та держава*. 2011. № 9. С. 115–118.
4. Ковтун Г.І. Системні аспекти підвищення ефективності національної інноваційної системи. Стратегічне управління системною стійкістю національної інноваційної системи : колективна монографія / за ред. О.В. Прокопенко, В.А. Омеляненко. Суми : Тригоря, 2019. С. 132–143.

5. Юрчук Н.П., Вовк В.Ю., Топіна Р.П. Інноваційно-інвестиційна діяльність як основа реалізації концепції сталого розвитку економіки України. *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 53–61.

6. Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року : Резолюція Генеральної Асамблеї ООН. 2015. 25 вересня. URL : <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html> (дата звернення: 26.10.2020).

7. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України № 722/2019 від 30 вересня 2019 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 26.10.2020).

8. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. URL : <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html> (дата звернення: 26.10.2020).

9. UNESCO Science Report: towards 2030 UNESCO. UK. Oxford, 2015. 794 p. URL : <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235406> (дата звернення: 26.10.2020).

10. Dutta S., Lanvin B., Wunsch-Vincent S. Global Innovation Index 2019. Creating Healthy Lives–The Future of Medical Innovation. 2019. 400 p. URL : https://www.ifpma.org/wp-content/uploads/2019/07/wipo_pub_gii_2019.pdf (дата звернення: 26.10.2020).

11. Dutta S., Lanvin B., Wunsch-Vincent S. Global Innovation Index 2018. Energizing the world with innovation. 2018. 384 p. URL : https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2018.pdf (дата звернення: 26.10.2020).

12. Dutta S., Lanvin B., Wunsch-Vincent S. Global Innovation Index 2017. Innovation Feeding the World. 2017. 463 p. URL : https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf (дата звернення: 26.10.2020).

13. Dutta S., Lanvin B., Wunsch-Vincent S. Global Innovation Index 2016. Winning with Global Innovation. 2016. 451 p. URL : https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2016.pdf (дата звернення: 26.10.2020).

14. Global Innovation Index 2015. Effective Innovation Policies for Development. 453 p. URL : https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_gii_2015.pdf (дата звернення: 26.10.2020).

15. Dutta S., Lanvin B., Wunsch-Vincent S. Global Innovation Index 2014. The human global in innovation. 2014. 401 p. URL : <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2014-v5.pdf/> (дата звернення: 26.10.2020).

16. Казахстанская наука и инновации: трудный путь навстречу друг другу. URL : https://forbes.kz/process/science/kazahstanskaya_nauka_i_innovatsii_trudnyy_put_navstrechu_drug_drugu/ (дата звернення: 26.10.2020).

17. Prokopenko O., Omelyanenko V. Priority Selection Within National Innovation Strategy in Global Context. *Economics and Business*. 2017. Vol. 31(1). P. 5–18.

18. Omelyanenko V. National strategic innovation security policy making (theoretical review). Tallinn : Teadmus, 2020. 300 p.

19. Cordova M.F., Celone A. SDGs and Innovation in the Business Context Literature Review. *Sustainability*. 2019. № 11. P. 7043.

REFERENCES:

1. Global Innovation Index (2020). Who Will Finance Innovation? Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization, 399 p. Available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2020.pdf (accessed 26 October 2020).

2. Yanenkova I.H., Pozur S.S., Kataieva O.A. (2016) Innovatsiina diialnist promyslovykh pidpriemstv Ukrainy: stan ta perspektyvy rozvytku [Innovative activity of industrial enterprises of Ukraine: the state and prospects of development]. *Naukovi pratsi. Ekonomika (electronic journal)*, vol. 285, no. 273, pp. 89–94. Available at: <http://economy.chdu.edu.ua/article/view/107998> (accessed 26 October 2020).

3. Husiev V.O., Muzhylko O.O. (2011) Paradyhma staloho innovatsiinoho rozvytku Ukrainy. [Paradigm of sustainable innovative development of Ukraine]. *Ekonomika ta derzhava*. no. 9. pp. 115–118.

4. Kovtun G.I. (2019) Systemni aspekty pidvyshchennia efektyvnosti natsionalnoi innovatsiinoi systemy [Systematic aspects of increasing the efficiency of the national innovation system]. *Stratehichne upravlinnia systemnoiu stiikistiu natsionalnoi innovatsiinoi systemy: kolektyvna monohrafiia* [Strategic Management of the Systemic Stability of the National Innovation System: A Collective Monograph]. Ed. Prokopenko O.V., Omelyanenko V.A. Sumy: Tritoria. pp. 132–143.

5. Yurchuk, N., Vovk, V. and Topina, R. (2019), Innovative-investment activity as the implementation basis of the sustainable development concept of the Ukrainian economy, *Агросвіт*, vol. 3, pp. 53–61.

6. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. Available at: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html> (accessed 26 October 2020).

7. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku. (2019) Ukaz Prezydenta Ukrainy. [About the Goals of sustainable development of Ukraine for the period up to 2030]. no. 722/2019, 30 veresnia. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (accessed 26 October 2020). (in Ukrainian)

8. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. Available at: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html> (accessed 26 October 2020).

9. UNESCO Science Report: towards 2030. UNESCO. UK. Oxford, 2015. 794 p. Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235406> (accessed 27 October 2020).

10. Global Innovation Index (2019) Creating Healthy Lives—The Future of Medical Innovation. Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization, 400 p. Available at: https://www.ifpma.org/wp-content/uploads/2019/07/wipo_pub_gii_2019.pdf (accessed 26 October 2020).
11. Global Innovation Index (2018). Energizing the world with innovation. Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization, 384 p. Available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2018.pdf (accessed 26 October 2020).
12. Global Innovation Index (2017). Innovation Feeding the World. Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization, 463 p. Available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf (accessed 26 October 2020).
13. Global Innovation Index (2016). Winning with Global Innovation. Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization, 451 p. Available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2016.pdf (accessed 26 October 2020).
14. Global Innovation Index (2015). Effective Innovation Policies for Development. Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization, 453 p. Available at: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_gii_2015.pdf (accessed 26 October 2020).
15. Global Innovation Index (2014). The human factor in innovation. Cornell University, INSEAD, and the World Intellectual Property Organization, 401 p. Available at: <https://www.globalinnovationindex.org/userfiles/file/reportpdf/GII-2014-v5.pdf> (accessed 27 October 2020).
16. Kazakhstanskaya nauka y ynnovatsyy: trudny put navstrechu druh druhu. [Kazakhstan Science and Innovation: A Difficult Way to Meet Each Other]. Available at: https://forbes.kz/process/science/kazakhstanskaya_nauka_i_innovatsii_trudnyiy_put_navstrechu_drug_drugu/ (accessed 26 October 2020).
17. Prokopenko O., Omelyanenko V. (2017). Priority Selection Within National Innovation Strategy in Global Context. *Economics and Business*, 31 (1), 5–18.
18. Omelyanenko V. (2020). National strategic innovation security policy making (theoretical review). Tallinn. Teadmus.
19. Cordova M.F., Celone A. (2019). SDGs and Innovation in the Business Context Literature Review. *Sustainability*, 11, 7043.